

KOULUATERIATOIMINTA JA TERVEYDENHOITO KANSAKOULUSSA

ke 13.9.2017 klo 18–19.30 Pahkamäen koululla

Lietolainen rehtori ja kasvatustieteiden tohtori Ilkka Virta esitelmöi keskiviikkona 13. syyskuuta kello 18 Pahkamäen koululla (Vanha Tampereentie 1605, Lieto As.) kouluruokailun ja -terveydenhoidon kehityksestä suomalaisissa kansakouluissa.

Koulukeittolatoiminta alkoi Suomessa 1900-luvulla yksityisten harjoittamana hyväntekeväisyytenä. Oppivelvollisuuslain myötä kouluruokailun järjestäminen siirtyi valtion ja kuntien velvollisuudeksi vuonna 1921. Kouluterveydenhoito käynnistyi suurimmissa kaupungeissa jo 1800-luvun lopulla koululääkärien aloittaessa työnsä. Mannerheim-liitto otti 1920-luvulla asiakseen kouluterveydenhuollon järjestämisen, jolloin alkoi myös kouluhoitajatoiminta.

Väitöskirjaansa *Siirtoväen kansakoulukysymys sotavuosien Suomessa* tehdessään Ilkka Virta huomasi, että koko suomalainen koululaitos mobilisoitiin tukemaan kansallisesti keskeistä päämäärää – maan säilymistä itsenäisenä. Tärkeä elementti kansakoulujen maanpuolustuskasvatuksessa oli oppilaiden ruumiinkunnan vahvistaminen, erityisesti opettajien tuli huolehtia siirtoväkeen kuuluneiden kansakoululaisten ruumiillisista tarpeista. Tähän päämäärään pyrittiin muun muassa vaa-teavustusten, koulukeittolatoiminnan ja muun oppilashuollon avulla. Esitelmän lopulla Virta käsittelee myös kansakoulun oppilashuollon myöhempää kehitystä, mutta pääpaino on 1900-luvun alkuvuosikymmenissä, jolloin toimintamuotojen keskeinen perusta luotiin.

Kouluateriatoimintaan ja terveydenhoitoon perehtymisen lisäksi kuullaan Pahkamäen kouluun ja Kaurinkosken kouluun liittyviä muisteluja eri ajoilta. Myös tapahtuman osallistujat voivat halutesaan kertoa muistojaan Liedon asemanseudun kouluista. Tapahtumaan voi tuoda mukanaan lapsuuteen ja koulunkäyntiin liittyviä valokuvia ja muita muistoja. Kertyneet valokuvat, esineet, muistot ja muistelut tallennetaan Liedon museon kokoelmiin. Museon henkilökuntaa on paikalla tapahtumassa ottamassa vastaan lahjoituksia.

Kouluateriatoiminta ja terveydenhoito kansakoulussa on kuudes osa itsenäisyyden ajan lietolaisesta sivistyshistoriasta kertovaa tapahtumasarjaa *Oikeus oppia – vapaus valita*. Tapahtumasarjan järjestävät Liedon kunnan kulttuuri- ja liikuntatoimi, Liedon kirjasto, Lieto-Opisto ja Liedon museo. Tapahtumien toteuttamisessa on mukana paikallisia toimijoita. Tapahtumasarjan seuraava tilaisuus *Yhdessä opintielle* järjestetään Loukinaisissa lokakuussa. Tapahtumasarjan ohessa Liedon museo järjestää lapsuuteen ja koulunkäyntiin liittyvän perinnekeruun. Tapahtumasarja on osa valtakunnallista Suomi 100 -ohjelmaa.

Tapahtumasarjan nettisivu:

www.liedonmuseo.fi/suomi-100

Perinnekeruun nettisivu:

www.liedonmuseo.fi/perinnekeruu

Perinnekeruun satoa:

<https://www.liedonmuseo.fi/keruun-satoa>

Lisätiedot:

Liedon museo

museonjohtaja Leena Viskari

puh. 050 593 1692

leena.viskari@liedonmuseo.fi